

JEZELF VERLIEZEN

Tragikomedie in drie bedrijven

door

PETER VAN DEN BIJLLAARDT

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **JEZELF VERLIEZEN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **PETER VAN DEN BIJLLAARDT** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2021 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten, Telefoon (03)3.66.44.00, E-mail: bestellen@toneelfonds.be en Website: www.toneelfonds.be.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Korte Samenvatting van: *Jezelf verliezen...*

(2 vrouwen, 4 mannen – 1 man heeft een hele kleine rol, aan het eind)

Paul (70 jaar) is een schrijver die weet dat zijn einde nadert. Hij maakt zich vreselijk bezorgd over zijn vrouw, Lisanne (35 jaar) en hoe het nu verder met haar moet gaan. Daarom heeft hij een huwelijksbureau in de hand genomen, die ervoor moet zorgen dat er – *zogenaamd toevallig* – een man in hun leven opduikt, die dan later de zorg voor zijn vrouw kan overnemen.

Adrienne komt hier echter achter. Zonder het haar man te vertellen weigert ze aan dit spel mee te spelen.

Hester, hun huisvriendin (tevens de jeugdvriendin van Paul en ook zijn lijfarts) heeft als *tussenpersoon* in deze kwestie een sterke rol.

Bram is hun klusjesman. Hij heeft een spraakgebrek, maar is beslist niet dom.

Adriaan is *de-uitgekozen-man-die-plotseling-opduikt*. Een intelligente innemende man, die bij Lisanne in het begin behoorlijk wat afschuw opwekt, maar steeds meer in haar achting stijgt.

((Dit stuk is een ultieme uitdaging voor iedere toneelgroep, die eens een keer iets heel anders wil spelen, dan een blijspel of klucht... Peter vd Bijlaardt))

SPELERS:

Paul 70 Jaar. Is stervende. Bijzonder intelligente man. Heeft een cynisch gevoel voor humor. Hij weet dat zijn einde nadert en maakt zich hierdoor vreselijk bezorgd om zijn vrouw Lisanne, hoe het nu verder met haar moet gaan.

Lisanne 35 Jaar. Intelligente integere vrouw. Weet dat het einde van haar man nadert. Maakt zich hierover grote zorgen, maar probeert dit zo goed als maar mogelijk is voor hem te verbergen.

Hester 50 Jaar. Jeugdvriendin en lijfarts van Paul. Vriendelijke intelligente vrouw. Leeft enorm met de situatie, waarin Paul en Lisanne verkeren mee.

Adriaan 34 Jaar. Aankomend schrijver, die Paul om advies komt vragen. Intelligent. Heeft een meelevend karakter.

Bram **18/40 Jaar.** Een verstandelijk beperkte jongen/man. Hij spreekt met een slepende neusklank en kan moeilijk uit zijn woorden komen. Men moet aan hem kunnen zien, dat hij wel weet wat hij wil gaan zeggen, maar daar steeds opnieuw veel te korte woorden voor kiest. Als hij lacht komt dat een beetje dom over. Paul, Lisanne en Hester behandelen hem als een *volwaardig* mens. Dus hij mag van deze rol **beslist géén typetje** maken!

Zijn manier van spreken staat fonetisch beschreven. Men mag hieraan natuurlijk ook een *eigen duiding* toevoegen.

Martin **40 Jaar.** Een rol [*aan het eind*] van slechts enkele zinnestelsels.

DECOR:

Het toneel bestaat uit een luxe ingerichte kamer. Mag modern zijn, maar ook klassiek.

In de hoek van de rechterwand is de deur, die naar de hal gaat.

De in- en uitgang aan de linkerwand (ca. 2 meter van de hoek vandaan) bestaat uit tuindeuren. Ervoor hangen vitrage en overgordijnen. Helemaal in de linkerhoek, vlak achter de tuindeuren staat een groot bureau, waarop een laptop (open) en een printer staan. Op het blad staat en ligt van alles, wat Paul nodig heeft. Goed zichtbaar voor het publiek staat er ook een mooie muziekkoffer. Achter het bureau staat een grote bureaustoel.

Tegen de achterwand staat een kolossale boekenkast, vol met ingebonden wetenschappelijke- en kunstboeken. Met hier en daar een flinke rij ingebonden romans. Hier en daar staat – tussen de boeken in – een mooi kunstvoorwerp. Deze kast bevat ook een buffetruimte, waarin enkele flessen met sterke drank staan en glazen.

Tegen de rechterwand staat een muziekmeubel, waarop een stereo-unit staat. Op dit meubel staat ook een ouderwetse pick-up. (de klep is open en er ligt een LP op). Naast de unit en de pick-up staan 2 speakerboxen. In het kastje eronder staan (rechttop) een stuk of 30 Lp's.

Iets uit het midden staat een kleine hoekbank. Haaks erop staat een gemakkelijke ouderwetse fauteuil en daar weer naast een kleine clubfauteuil. Op de tafel staat een glazen kristallen schaal, waarop enkele kersenbonbons liggen. Tevens een uitgevouwen krant. Onder de tafel liggen enkele kranten en een weektijdschrift.

Aan de wanden hangen een prachtig wandkleed en/of enkele moderne ingelijste olieverfschilderijen. Of/en enkele schitterende ingelijste foto's.

Is er voldoende ruimte, dan staan er hier en daar kleine tafeltjes waarop een exotische plant, een vaas met een mooi boeket bloemen of/en nog een mooi groot kunstvoorwerp.

KLEDING:

Alle kleding heb ik – tussen de teksten door – zorgvuldig beschreven. Dit is echter alleen maar een indicatie. Ik vind dat iedereen moet spelen in de kleding, waarin men zich het prettigst voelt. Houdt echter wel rekening met de karakters van de personen!

MUZIEK:

Ik ben een *toneelschrijver*, die vindt dat een toneelstuk pas compleet is, als er ook muziek in voorkomt! Dit houdt in dat ik, voor het doek opengaat, tussen de bedrijven door en aan het eind van het stuk, het publiek in de zaal muziek laat horen. Meestal gebruik ik hiervoor zangnummers, die altijd met de situatie te maken heeft gehad, die net op toneel te zien is geweest!

In dit stuk laat ik alleen maar zang van *Nina Simone* horen.

BIJZONDERHEDEN:

In mijn teksten staat alleen maar wanneer er iemand moet gaan zitten. De regisseur bepaalt waar.

Tragikomedie:

Jezelf verliezen...

door

© *Peter van den Bijllaardt*

BEGIN VAN HET STUK:

Zaallicht uit

Langzaam het nummer: **'Wild Is The Wind...'** van Nina Simone [van de CD: JAZZ MASTERS 17] van zacht naar redelijk hard draaien. Pas nadat Nina de titeltekst heeft gezongen het **DOEK** open.

Het stuk speelt zich in de herfst af.

De tuindeuren staan open. De vitrage en de overgordijnen zijn opzij geschoven. Het toneel blijft 5 seconden leeg. Zo gauw het **DOEK** helemaal open is de muziek langzaam wegdraaien!

EERSTE BEDRIJF

Zaterdagochtend: 09:30 uur.

Paul **Op.** Hij zit in een rolstoel. Gekleed in pyjama en warme kamerjas, waaronder een zijden sjaal zit. Op zijn hoofd heeft hij zo'n Grijs *'Russische krulletjes muts.'* Aan zijn voeten dikke sokken en warme pantoffels. Over zijn knieën, tot aan zijn voeten heeft hij een dikke spreid van imitatiebont.

Bram **Duwt** de rolstoel, via de tuindeuren, de kamer in. Hij is gekleed in een joggingbroek en een pullover. Om zijn hals heeft hij een wollen sjaal geknoopt. Oude versleten joggingschoenen. Een felgekleurde honkbalpet. Hij trekt de tuindeuren tot op een kier dicht.

Paul Naar de platen, Bram. [Terwijl hij naar het stereomeubel wordt gereden geeft hij zijn muts aan Bram en hangt zijn sjaal aan de leuning van de stoel. Hij pakt een stapeltje Lp's op en zoekt een plaat uit. Legt de plaat op de draaischijf en zet de naald erop. Men hoort even later de muziek van goeie Blues. Paul zet de volumeknop ver open, leunt achterover en sluit zijn ogen]

Bram **Wiegt** onhandig op de muziek. Maakt af en toe een wilde beweging.

Lisanne [Op. Gekleed in een pyjama en ochtendjas. Mooie bontsloffen. Ze loopt naar de volumeknop en zet de muziek zó zacht dat het geluid niet langer hinderlijk is. Ziet dan pas dat de tuindeuren open staan. Obstinaat] Jullie gaan me toch niet vertellen dat jullie buiten zijn geweest, hè?

Paul 't Is heerlijk weer buiten.

Lisanne 't Is guur buiten. Vanochtend was het maar enkele graden boven nul. **[Ze trekt de tuindeuren dicht en kijkt naar buiten]** Héérlijk weer. 't Is 'n wonder dat 't nog niet regent.

Paul **[Scheve grijns]** Wij hebben daar niets van gemerkt. Hebben wij daar wat van gemerkt, Bram?

Bram Hè? Wát, m'neer Overveen?

Paul Heb jij 't buiten koud gehad?

Bram Ik nie. Maar goed koud ken ik boeltje goed tege.

Lisanne **[Bezorgd tot Paul]** Je hele haar zit door de war. **[Ze probeert het te fatsoeneren]**

Paul Dat komt omdat ik jouw muts op heb gehad. **[Als Lisanne hem vragend aankijkt wijst hij er naar]** Die potsierlijke muts daar. Die jij me voor de kerst hebt gegeven.

Lisanne **[Aangenaam verrast]** Hé! Is die weer terecht?

Paul **[Gemaakt somber]** Ja. Bram kwam er vanochtend mee aandraven.

Lisanne Waar heb je 'm gevonden, Bram? Die múts.

Bram **[Grote vragende ogen]** Múts? **[Kijkt naar de muts]** O, múts?... Achter hout. In schúúr! Achter bóeltje veel blokke hout.

Lisanne **[Kijkt Paul met een scheve glimlach aan]** Hoe zou dat ding daar nu terecht zijn gekomen?

Paul **[Schaapachtig]** Ik heb geen idee, lieverd.

Lisanne Naar buiten. Met dit weer. Ben je vergeten wat Hester heeft gezegd?

Paul Dat weet ik nog heel goed, ja. Ze zei... Als je je maar warm aankleedt.

Lisanne **[Wappert met een hand]** En noem je dat jezelf warm aankleden. Als je nou nog 'n sjaal had omgedaan.

Paul **[Grijzend tilt hij de sjaal omhoog]** En wat is dit? 'n Zoute haring soms? **[Slaat de deken van zijn benen]** En ik heb m'n geitenharen sokken aan. Is er al koffie?

Lisanne **[Ziet de humor ervan in. Zuchtend]** Ja, praat jij er maar overheen.

Paul **Rolt zijn stoel naar de fauteuil en slaat de deken van zich af. Bram pakt hem meteen van hem over. Paul pakt zijn wandelstok [die aan een klem aan de zijkant van de stoel vastzit] en maakt aanstalten te gaan staan.**

Lisanne **[Wil zijn arm pakken]** Laat me je helpen?

Paul Niets daarvan. **[Zo gauw hij staat, zich - met behulp van de stok - moeizaam in evenwicht houdend]** Letten jullie nu maar 'ns goed op hoe 'n invalide honderdjarige zichzelf kan redden. **[Hij maakt een moeizame pas naar de fauteuil. Bram schiet naar voren als hij dreigt te vallen. Paul kijkt hem vernietigend aan]** Heb 't lef eens. **[Bram bevriest in zijn handeling. Paul Schommelt onhandig heen en weer]**

Lisanne **[Kijkt Paul overbezorgd aan]** Laat 'm maar, Bram. Als hij perse op z'n snuit wil vallen mogen wij 'm dat pleziertje niet misgunnen.

Bram Maar...

Paul **[Wijst Bram alleen maar met een vinger aan]** Waag 't niet, jongen. **[Maakt nog één moeizame pas en laat zich dan in de fauteuil ploffen. Kijkt hen één voor één, een klein beetje hijgend, met een triomfantelijke grijns aan. Zet de wandelstok tegen de zijkant van de fauteuil]**

Bram M'neer Overveen? **[Als Paul hem aankijkt]** U toch nie honderd?

Lisanne **[Rijdt de rolstoel naast het bureau]** Meneer maakte maar een grapje, Bram.

Bram **[Lacht zachtjes]** O... **[Tot Lisanne]** M'neers gezicht nie als honderd, hè m'vrouw?

Lisanne Nee. Meneer is pas 70. Maar af en toe gedraagt hij zich als een kind.

Bram **[Lachend]** As kind. **[Lacht harder]** M'neer Overveen kínd.

Paul Ja, maak me maar belachelijk bij die jongen.

Lisanne Dat hoef ik niet te doen, daar ben je zelf veel beter in.

Bram Gistre... Toen ik, eh... boeltje hout had gehak... voele dit **[Slaat zich enkele malen hard met vlakke hand op de borst]** lichaam hónderd.

Lisanne **[Verbaasd]** Heb jij gisteren houtgehakt? **[Bram knikt enthousiast]** Heeft hij gisteren hout gehakt, Paul?

Paul Ja. Wat is daar zo vreemd aan?

Lisanne 't Góót gisteren.

Bram **[Met een eigenwijs vingertje]** Nee, nie góót... Rége! Bóeltje rege! Pijpe-en-stele-rege.

Lisanne **[Zwaar zuchtende]** Ik kan jullie ook geen uurtje alleen laten, hè. En heb jij dat goed gevonden?

Paul Wat heb ik nou goed te vinden. Als die jongen vindt dat hij hout moet gaan hakken dan hakt hij hout. Ik heb nog voor het raam staan zwaaien dat hij binnen moest komen... **[Scheve grijns]** Maar hij zwaaide alleen maar terug en ging lachend door met hakken.

Lisanne **[Gaat voor Bram staan]** Dat moet je nooit meer doen, hoor. We vinden het heel lief van je dat je hout voor ons hakt, maar als 't heel hard regent moet je dat niet meer doen. **[Tot Paul]** Hij had wel ziek kunnen worden.

Bram Ik ziek? **[Slaat zich weer hard op zijn borst]** Bram... nóóit ziek! Bram bóeltje sterk! **[Maakt een 'krachtpatsersgebaar']**

Paul Ja, da's waar. Zolang hij bij ons is is hij nog nooit ziek geweest. En nu wil ik koffie. **[Gekscherend]** Wat is dit voor 'n huis waar je zolang op je koffie moet wachten? Wat ben jij voor 'n vrouw dat je je eigen man zolang op koffie laat wachten?

Lisanne **[Maakt een overdreven revérence]** Neemt u mij vooral niet kwalijk, meneer. **[Nieuwe achteruitlopende revérence]** Ik ga onmiddellijk aan de slag, meneer. **[Af]**

Bram **[Heeft de handelingen van Lisanne met open mond aangezien en lacht zacht]** Vrouw leuk, hè m'neer? **[Maakt een hulpeloze revérence]** U-koffie komme d'r-an, m'neer. **[Lacht weer]** Net dienstmeid.

Paul Hoe weet jij zo goed wat dienstmeiden doen?

Bram **[Beetje verlegen]** O... Ik eh... Ik eh...

Paul **[Beetje geamuseerd]** Heb jij soms verkering met 'n dienstmeid?

Bram **[Buigt met zijn hoofd van Paul vandaan. Kijkt hem heel even aan. Buigt meteen weer weg. Overdreven verlegen lachend]** Nellie.

Paul Nellie? Nellie wíe?

Bram Nellie van boerdrij Raamdonk.

Paul **[Aangenaam verrast]** Die mollige meid met dat strohaar?

Bram **[Beetje verontwaardigd]** Nellie géén strohaar. Nellies haar van boeltje mooi góud! **[Kijkt Paul triomfantelijk aan]**

Paul Och... 't Is maar hoe je 't bekijkt. En eh... heb jij met die meid verkering?

Bram **[Resoluut]** Ik en Nellie trouwe.

Paul Zo, zo.

Bram En dan wij bóeltje kindre make.

Paul Ja ja. En hoe denkt die Nellie hierover?

Bram **[Buigt verlegen met zijn hoofd van Paul vandaan. Praat zachter]** Nellie, eh... Ik moet, eh... Nellie moet ik, eh... Moet ik, eh... nog vrage.

Paul **[Geamuseerd]** O... Je moet 't haar nog vragen. Weet ze eigenlijk wel dat je verliefd op haar bent?

Bram **[Kort verlegen lachje]** Verlief. **[Kort lachje]** Ja, ik bóeltje verlief op Nellie. Nellie móói!

Paul Maar heb je haar dat al verteld. Dat je verliefd op haar bent, bedoel ik?

Bram **[Kijkt Paul heel even aan. Buigt dan zijn hoofd weer weg]** Durf niet. Nellie, eh... Nellie, eh... Nellie af en toe, eh... Nellie zo, eh... af en toe, eh... **[Hele diepe zucht]**

Paul Ze kan af en toe boos zijn.

Bram **[Kijkt Paul opgelucht aan]** Já!... Dan, eh... ben ik boeltje beetje bang.

KORTE SCENE UIT HET TWEDE BEDRIJF

Paul **[Zucht diep]** Daar heb ik de afgelopen jaren veel over na kunnen denken. Vijf jaar geleden had ik je een heel ander antwoord gegeven als nu... Intussen ben ik erachter dat ik met haar getrouwd ben, omdat Lianne dit van mij verwachtte... **[Hester wil wat zeggen. Handgebaar van Paul]** Nee, wacht even... Laat me, alsjeblieft uitspreken... In die beginperiode dat ik bij haar woonde voelde ik me ontzettend opgelaten. Ik was toen al 56 jaar en zij pas 21... **[Zucht diep]** Ik kon in die tijd praktisch niets... Ze moest me niet alleen aan en uitkleden, ze moest me ook nog wassen. Kun je je voorstellen hoe ik me toen voelde?... En niet te vergeten, hoe zij zich toen moest voelen... Ik ontdekte echter dat ze door mijn aanwezigheid helemaal begon op te fleuren. Haar overbuurvrouw had me intussen al ingelicht over haar straatvrees. Toen ik bij haar een maand in huis was deed ze al driemaal per week, geheel eigenhandig de boodschappen. En na twee maanden had ze die buurvrouw helemaal niet meer nodig. Toen het met mij wat beter ging is ze zelfs weer gaan werken. **[Zucht diep]** Maar goed, je wilde weten waarom we met elkaar getrouwd zijn. **[Scheve grijns]** Zo'n ouwe bok als ik en dat superjonge blaadje... Je weet dat ik m'n eerste boek in de gevangenis heb geschreven. Ik had dat hoofdzakelijk gedaan om de tijd door te komen. Lianne stond er echter op dat ik het naar een uitgever stuurde. Ik heb je eens verteld hóe verbaasd ik was dat die man 't uit wilde geven. En ik was nog meer verbaasd dat mijn boek zo goed verkocht. Door al dat geld en het voorschot van die man, om mijn tweede boek uit te geven stelde ik Lianne voor verder als man en vrouw door het leven te gaan.

Hester**[Korte pauze]** Zei ze metéén ja?

Paul Ze kon in eerste instantie niets uitbrengen... Ik weet nog goed hoe ze keek toen ik haar mijn voorstel deed. Haar ogen bolden bijna naar buiten. Ze ademde alsof ze een geest had gezien. Ik wachtte heel geduldig tot ze weer wat bij haar zinnen was gekomen. Ze begon weer langzaam adem te halen en knikte... **[Tedere herinneringsglimlach]** Dat was alles dat ze deed. Knikken en mij met die liefdevolle glimlach van haar aankijken. Ik had verwacht dat ze iets zou zeggen als... 'Weet je dit nou zeker Paul?' Óf: 'kunnen we hier niet beter nog even mee wachten?' Of: 'Ja, ik wil graag je vrouw worden Paul...'
[Paul toont een liefdevolle glimlach] Maar ze zei enkel maar: 'Ja, dat lijkt me onder de omstandigheden het beste, Paul.' Dus niet: 'Ja, dit lijkt me het beste.' Nee, ze zei letterlijk: 'Het *lijkt me ónder de omstandighéden* het beste.' Op dat moment besepte ik dat ze zich veel prettiger zou voelen als we getrouwd waren. Dat ze mij van toen af aan als echtgenoot zou kunnen gaan verzorgen bedoel ik. Je moet namelijk weten Hester dat, iedere keer als ze me waste en zodoende genooddaakt was me naakt te zien, het ze het daar ontzettend moeilijk mee had. Zo gauw we getrouwd waren was dat allemaal over. **[Zucht diep]** Zij was het ook die voorstelde dat we een tweepersoonsbed kochten en voortaan bij elkaar zouden gaan slapen. **[zuchtend]** Kortom... zij was 't die mijn leven volkomen op z'n kop zette... En ten goéde, Hester. Laat dat heel duidelijk zijn.

Hester**[is onder het vertellen onder de indruk geraakt]** Dat zou ik wel zeggen, ja. Met die meid heb je toen een lot uit de loterij getrokken jongen. Maar om terug te komen op je vraag of je haar over onze zomer moet vertellen. Ik zou t niet doen. Ten eerste was het vóór haar tijd en ten tweede denk ik dat ze 't niet wil weten. In de loop der jaren zijn Lianne en ik hele goeie vriendinnen geworden, Paul. En als jij er straks niet meer bent wil ik dat graag zo houden. En ik denk heel sterk dat onze vriendschap een stuk minder wordt als ze weet dat wij zo'n hartstochtelijke zomer met elkaar hebben gehad. **[ze staat op en geeft hem een tedere lus op zijn wang. Zuchtend]** Wat niet weet wat niet deert, lieverd.

Paul O... Dus je denkt dat het beter is het haar maar niet te vertellen?

HesterGeloof me. Als je het haar niet vertelt is dat beter voor ons allebei.

Paul Voor jou en mij?

HesterNee gekkie. Voor Lianne en mij. Als jij er straks niet meer bent denk ik dat ze heel veel behoefte aan een goeie vriendin heeft. **[haalt heel diep adem]**

Paul Zo te horen heb je nog iets op je hart, dat je mij wil vertellen.

Hester Ja en dit is nog belangrijker dan die zomer op Texel. Lianne heeft straks veel behoefte aan een goeie vriendin, dan aan een man, die door een huwelijksbureau is uitgezocht. **[Paul kijkt haar met grote verraste ogen aan – zijn mond gaat zelfs een klein stukje open]** Lianne weet het van dat huwelijksbureau, Paul.

Paul [**Licht geërgerd**] O jee, de dames hebben weer zitten babbelen met elkaar, hoor.

HesterNee. Ze heeft je mail gelezen. En dat moest ze aan me kwijt. Waarom heb je die mail eigenlijk bewaard?

Paul [**Is kwaad op zichzelf**] Ze zit nóóit achter die verrekte laptop.

HesterNou, vorige week wel. En ze is niet stom. Ze heeft gewoon één bij één opgeteld en is tot de conclusie gekomen dat jouw aankomend schrijvertje een huwelijkskandidaat is. [**Paul slaakt een ontzettend diepe zucht. Hester is licht geamuseerd**] Dus je hebt al die moeite voor niets gedaan, mannetje.

Paul Ja, da's nu wel duidelijk. [**Zucht diep**] Verdómmel!

Hester[**Kijkt hem even aan. Ernstig**] Ga je er nu nog mee door?

Paul Natuurlijk. Dat bureau heeft me verzekerd dat deze man voor Lianne uitermáte geschikt is. En wie zegt me dat ze niet met hem kan opschieten. Misschien klikt het zo goed met die twee dat 't Lianne helemaal geen ene moer kan schelen wie hij is, of hóe 't allemaal in elkaar steekt. En blijven ze gewoon bevriend met elkaar.

Hester[**het cynisme druipt er vanaf**] Ja, misschien trouwen ze nog vóór je dood.

Paul [**knikkend**] Dat is 't waar het hier in Nederland aan schort. We hebben hier 'n tekort aan cynische dokters.

Hester[**Lacht zachtjes**] Ja, cynische schrijvers hebben we al genoeg. [**Weer ernstig**] Waarom geef je niet gewoon toe dat het idee, iemand voor Lianne te vinden volslagen bespottelijk is?

Paul Ik heb er goed over nagedacht en geef 't gewoon 'n kans. Waar hebben jullie 't nog meer over gehad?

Hester[**Geamuseerd**] We hebben hoofdzakelijk over jou geroddeld, lieverd.

Paul Nee, serieus. Ik moet natuurlijk wel op de hoogte blijven.

Hester[**Fel**] Waaróm moet je dat? Van wíe moet je dat?

Paul Nou kom op, anders doe je ook niet zo moeilijk.

HesterLisanne en ik hebben een heel openhartig gesprek met elkaar gehad.

Paul En daar wil je mij niets over vertellen?

Hester**[Kijkt hem even aan]** Waar ben je nou eigenlijk bang voor, Paul?

Paul Ik ben nergens bang voor. Ik wil gewoon niet dat Lisanne wordt gekwetst. In welke vorm dan ook.

KORTE SCENE UIT HET DERDE BEDRIJF

Adriaan **Op. Glas cognac in zijn hand. Hij gaat op plek 5 zitten.**

Lisanne **[Vlak achter hem op. *Nina Simone wordt langzaam naar uit gedraaid!* Kop koffie in haar hand. Ze gaat in de fauteuil zitten]** Mag ik u wat vragen?

Adriaan Gaat uw gang.

Lisanne Vindt u het echt belangrijk dat mijn man uw boek leest?

Adriaan Ik zou liever hebben, dat u mij uitlegt waarom u dat wilt weten.

Lisanne **[Haalt kalm adem]** Mijn man is stervende, meneer Dresselhuis. Ik ben bang dat dat boek van u een belasting voor 'm wordt. Daarom zou ik u willen verzoeken mijn man niet langer aan deze belofte te houden. Trouwens... **[kijkt hem geringschattend aan]** u kwam heel ergens anders voor, volgens mij.

Adriaan Ik ben bang dat ik dat laatste niet begrijp.

Lisanne U kwam toch voor mij?

Adriaan Voor... ú?... Ja sorry, maar ik...

Lisanne U wilt me toch niet gaan vertellen dat dat met die bloemen écht was?

Adriaan U bedoelt... omdat ik dacht dat die andere vrouw...

Lisanne **[Ongeduldig]** Ja, dat bedoel ik ja. En ik zou het ook prettig vinden als u mij serieus nam.

Adriaan O, maar ik verzeker u dat ik dat doe. **[Zucht diep]** Ik heb hier vandaag allerlei dingen gehoord, die mij behoorlijk in de war hebben gebracht, En wat er nu precies aan de hand is, is mij nog steeds niet duidelijk... Maar ik kan u verzekeren dat ik hier vandaag niet voor u ben gekomen. Dit boek is heel belangrijk voor mij. En uw man zou adviezen kunnen geven die voor mij van onschatbare waarde zijn. **[zuchtend]** Maar als u zegt dat dit werk voor hem belasten is, dan kan ik niet anders dan daar respect voor opbrengen.

Lisanne Dank u. U doet mij en mijn man er een enorm plezier mee. **[Drinkt rustig haar koffie]**

Adriaan Maar spijtig is 't wel.

Lisanne U zei zojuist dat u hier vandaag allerlei dingen hebt gehoord... Mag ik u vragen wat mijn man u heeft verteld?

Adriaan Hij heeft me over de periode dat hij in de gevangenis heeft gezeten verteld en hoe hij in die rolstoel is terecht gekomen.

Lisanne **[Licht verbaasd]** Heeft hij u dat allemaal verteld? **[Haalt kalm adem]** Dan moet u indruk op hem hebben gemaakt. Want zover ik weet praat hij hier niet graag over. **[Haalt kalm adem]** Heeft u er mijn man naar gevraagd? Of begon hij er zelf over?

Adriaan We hadden 't over u en ineens begon hij me te vertellen hoe hij in die gevangenis was aangepakt.

Lisanne **[Geforceerd luchtig]** O... En eh... wat zei hij daar dan over?

Adriaan Dat u de oorzaak van zijn straf was. Maar hij zei er ook bij, dat het niet uw schuld was. Het was alleen maar door uw toedoen zo gekomen.

Lisanne **[Haalt kalm adem]** Wilt u weten waarom hij bijna 4 jaar in die gevangenis

heeft gezeten?

Adriaan **[Kijkt haar even aan]** Ja... Want het heeft mij wel wat gedaan, wat hij me allemaal vertelde. Hoe moet ik dat zeggen... Alles hangt nu als losse draadjes aan elkaar. En dit heeft mij heel erg in de war gebracht.

Lisanne Ja, dat is aan u te zien. **[Haalt kalm adem]** Laat ik u als eerste vertellen dat ik het niet waardeer dat mijn man u daarover hebt verteld. **[Haalt nu heel diep adem]** En de reden dat ik u hier wat meer over ga vertellen is, dat ik van u de belofte wil hebben, dat u het aan niemand verder vertelt.

Adriaan Dat beloof ik u.

Lisanne Daar ben ik u dan hoogst erkentelijk voor. Dank u. Maar ik ga het u ook vertellen, dat u er mijn man ook niet meer mee last valt.

Adriaan U heeft mijn woord.

NOG EEN KORTE SCENE UIT HET DERDE BEDRIJF

Hester**[Samen met Paul op]**

Lisanne Ben jij nou nog steeds op?

Paul Ja, is dat zo vreemd.

HesterIk heb zin in een groot glas cognac. **[Ze rijdt Paul naar zijn fauteuil en helpt hem erin te gaan zitten. Loopt dan naar het drankmeubel en schenkt zich een glas cognac in]**

Paul Doe voor mij maar een kleintje.

Lisanne Ik dacht dat wij een stukje zouden gaan wandelen?

Hester**[kort lachje]** Hé, da's waar. Maar dat kunnen we alsnog gaan doen. Weet je wat, ik gooi wat van mijn cognac over in het glas van Paul en neem zelf ook een

kleintje. **[Doet dat. Geeft het glas aan Paul en gaat zitten]**

Lisanne **[Lacht zachtjes]** Dan ben ik even van deze ouwe sikkeneurige zeurpiet, verlost.

Paul **[Met een uitgestreken gezicht]** En hier zit ik nou iedere dag tussen, Adriaan. Ik neem aan dat je met me te doen hebt?

Adriaan **[met lichte humor in zijn stem]** Ik denk dat de dames het zwaarder hebben, meneer Overveen.

Paul Zegt een man, die van mijn hulp afhankelijk is. Niet al te slim, als je 't mij vraagt.

Lisanne Of juist wel. Adriaan kent je nog maar heel kort, maar hij is er al wel achter dat je jou geen stroop om je mond moet smeren.

Paul Is dat zo, jongen?

Adriaan Ik denk niet dat u een man bent die van slijmen houdt.

Lisanne Wanneer ga je zijn boek lezen?

Adriaan **[Kijkt Lisanne verrast aan]**

Paul **[Kijkt Lisanne een tikkeltje verbaasd aan]** Het korte gesprek van zojuist schijnt erg verhelderend te hebben gewerkt merk ik. Je tutoyeert 'm niet alleen, je zet je ook nog voor het goeie doel in. En als je haar voor je gewonnen hebt, jongen is het verder nog 'n fluitje van een cent.

Lisanne Hoe bedoel je dat, lieverd?

Paul **[Overdreven luchtig]** Och... Dat hij dan met mij ook alle kanten op kan. Wie aardig voor mijn vrouw is, daar ben ik ook aardig tegen.

HesterKortom... Iedereen is aardig voor iedereen. Proost!

Paul Proost. **[neemt een slokje van zijn cognac]**

Bram **[Op. Hij kijkt triomfantelijk naar Paul]** Ik wete, m'neer Overveen. **[Als**

Lisanne hem vragend aankijkt] Ik wete raseltje van m'neer Overveen. [Haalt heel diep adem en wil het net gaan vertellen als Hester er doorheen komt. Hij stoot al zijn adem uit en kijkt licht geïrriteerd naar Hester]

Hester Welk raadsel heb je 'm opgegeven, Paul?

Paul Al sla je me dood. Ik geef hem iedere week een raadsel op. Welke was 't, jongen?

Bram Die van trouwe met zus van weduwe. Bóeltje moeilijk raseltje.

Paul O ja, die. Nu weet ik 't weer.

Hester Hoe gaat die dan? **[Bram kijkt weer licht geïrriteerd naar Hester]**

Paul Is 't mogelijk dat 'n man kan trouwen met de zuster van zijn weduwe?

Hester Nee, dat is niet mogelijk. Of wacht-es.

Bram **[Wijst Hester aan en kijkt een beetje nijdig] Mvouw dokter niks zegge. [Wijst zichzelf aan] Bram weet. Bóeltje moeilijk raseltje, maar Bram weet.**

Paul Vertel 't ons dan maar, knul.

Bram **[Haalt overdreven diep adem. Zijn ogen beginnen weer trots uit te stralen. Het kost hem zichtbaar vreselijk veel moeite het antwoord in de goede volgorde te geven] Vrouw van man dood... Daarna trouwe met zus... van dooie vrouw. [Kijkt triomfantelijk van de een naar de ander. Hij eindigt weer bij Paul] Bram bóeltje knap!**

Hester Hé... wacht nou 'ns even... Kan een man trouwen... met de zuster van zijn weduwe?... En wat gaf jij nou voor antwoord, Bram?

Bram **[Beseft dat hij zich opnieuw geestelijk moet inspannen. Zucht overdreven diep] Vrouw... van man dood... Daarna trouwe met zus... van dooie vrouw.**

Hester **[Denkt daar even over na. Grote ogen. Wijst Bram aan en knikt] Die jongen heeft 't goeie antwoord gegeven. Hij heeft 't raadsel opgelost. Die man was getrouwd met een vrouw. Die ging dood en daarna trouwde die man met de zus van zijn dode vrouw. Dus deze dode vrouw was de zuster van zijn weduwe. Goh... goed hoor. Ik neem m'n petje voor je af, Bram.**

Bram **[Kijkt glunderend van de een naar de ander]** Bram bóeltje knap.

Paul Ik heb er nog een voor je.

Bram **[Wijst Paul aan]** M'neer vertelle. **[Armen wijd uiteen, grote ogen]** Bram los-op!

DE LAATSTE SCENE UIT HET DERDE BEDRIJF

Paul Hoe ging die ook alweer? **[Knijpt zijn ogen dicht en denkt krampachtig na. Opent ze weer en kijkt wazig voor zich uit. Zachte stem]** Ik voel me... ineens... zo... **[Haalt heel langzaam heel diep adem]** Alsof ik...

Lisanne **[schiet overeind]** Bén! Wat is er?

Hester**[is ook onmiddellijk overeind gekomen]** 't Lijkt me beter dat we 'm op bed leggen. **[samen met Lisanne zetten ze Paul in de rolstoel en Lisanne rijdt hem naar de haldeur. Hester volgt haar - af]**

Adriaan **[Is gaan staan en kijkt naar Bram]**

Bram **[Grijnst naar Adriaan]** M'neer vaker nie goed. M'neer d'rna weer goed. **[Vinger tegen zijn borst]** Bram wete.

Adriaan Ja ja.

Bram **M'vrouw dokter bij m'neer. Bóeltje goed. Mvrouw dokter bóeltje knap. M'neer geen zorgje make. Zorgje make niks goed. M'neer weer goed. [Vinger tegen zijn borst]** Bram wete.

Adriaan **[Aan zijn gezichtsuitdrukking is duidelijk te zien dat hij er weinig van snapt]** Ja ja.

Bram M'neer zitte. **[Maakt een wijds gebaar]** Mvrouw wille m'neer zitte. M'neer op gemak. Mvrouw boeltje prettig. M'neer drankie? Bram hale drankie. **[Kijkt Adriaan vragend aan]**

Adriaan **[Denkt na. Snapt dan wat hij bedoelt]** Nee... Nee, dank je voor het aanbod, maar ik hoef niets. **[Haalt kalm adem]** Is er iets wat ik kan doen?

Bram M'neer niks doen. M'neer niks doen is boeltje best. Mvrouw boeltje prettig.

Adriaan **Knikt en gaat zitten. Kijkt om naar de deur.**

Bram Bram meissie. **[Grijnst breed]** Knap meissie. Bóeltje mooi. Haar van goud. Haar glanzen, Bram bóeltje prettig. **[Kijkt met een overdreven blij gezicht naar Adriaan]**

Adriaan **[Weet zich met de situatie geen raad]** Jij, eh... hebt 'n meisje.

Bram Bram trouwe en bóeltje massa kindre. Eerst jonge. Jonge noeme Paul. Naar m'neer. M'neer bóeltje prettig. Dan meissie. Noeme meissie Nellie. Nellie meissie van Bram. Móói meissie. Bóeltje knap. **[Grijnst weer schaapachtig naar Adriaan]**

Adriaan Dat is 'n verantwoording, hoor... Kinderen.

Bram **[Probeert het woord uit te spreken]** Vrant... Vrant... wóóóór... ming. Wat is... Vvvvv...rant... wóóóór...ming?

Adriaan Laat maar.

Lisanne **[Op. Haar gezicht is bleker gemaakt. Ze is slechts een klein beetje uit haar doen. Ze gaat vlak voor Bram staan]** Meneer Overveen is gestorven, Bram.

Bram **[Kijkt Lisanne ongelovig aan]** M'neer dóód? **[Lisanne knikt. Bram kijkt haar lang aan. Dan vertrekt zijn gezicht tot een masker van pure triestheid. Langzaam legt hij zijn armen om Lisanne heen]**

Lisanne **[Klemt hem stevig tegen zich aan en wrijft over zijn rug. Dit ongeveer 10 seconden doen. Dan duwt ze hem iets van zich af]** Hij is heel rustig gestorven. Heel vredig. Ga maar even naar hem toe.

Bram **Loopt met 'nietsziende' ogen af.**

Adriaan **[Is tijdens haar opkomen opgestaan]** Was er niets meer aan te doen?

Lisanne Hij wilde het zo. We mochten niemand laten komen. Dat hadden we met 'm afgesproken. En daar houden we ons aan. **[Glimlacht droevig]** Het is ook maar beter zo. Hij had de laatste tijd ongelooflijk veel pijn.

Adriaan 't Spijt me.

Lisanne Het Spijt mij dat je erbij betrokken bent.

Adriaan Dat is niet erg. Kan ik iets voor je halen?

Lisanne Nee, dank je. Ik voel me heel zeker. Nee, dat zeg ik verkeerd... **[Haalt kalm adem]** Ik voel me verdrietig en opgelucht tegelijk. **[Gaat in de fauteuil zitten en staart voor zich uit. Deurbel. Ze reageert niet]**

Adriaan Ik doe wel open. **[af]**

Korte pauze. Martin op. Gekleed in een driedelig kostuum en overjas.

Adriaan Deze meneer vroeg naar meneer Overveen?

Lisanne **[Kijkt nu pas op]** O...

Adriaan Vind je 't goed als ik even naar je man ga?

Lisanne Hè?... O... Ja... Ja, da's goed.

Adriaan **Af.**

Lisanne **Staat nu pas op en kijkt Martin vragend aan.**

Martin Neemt u mij niet kwalijk, maar ik had een afspraak met meneer Overveen. Ik zou hier al vanmorgen zijn, maar er is het een en ander tussengekomen. Ik hoop dat meneer Overveen er nog is.

Lisanne Meneer Overveen is gestorven.

Martin O... Dat spijt me. **[Haalt kalm adem]** Wel... in dat geval. Dan eh... lijkt 't me beter dat ik weer ga. Neemt u mij niet kwalijk. **[Loopt naar de haldeur]**

Lisanne Meneer? **[Lisanne staat op. Martin draait zich om]** Waar kwam u eigenlijk voor?

Martin Bent u mevrouw Overveen? **[Lisanne knikt]** Dan is het antwoord erg pijnlijk voor u. 't Lijkt me beter dat ik nu ga. **[Loopt weer naar de haldeur]**

Lisanne Zeg... **[Martin draait zich weer om]** bent u soms gestuurd door het huwelijksbureau?

Martin **[Beetje verrast]** O... U... U wist ervan?

Lisanne **[Kijkt Martin even aan]** Ja... ik eh... wist ervan. **[Smalle glimlach]** Goedemiddag.

Martin Goedemiddag, mevrouw. **[Af]**

Bram **Op. Hij kijkt verscheurd door verdriet naar Lisanne.**

Lisanne **Loopt meteen naar hem toe en sluit hem in haar armen. Ze wrijft hem weer over de rug.**

Bram **[Rukt zich los en kijkt haar verschrikt aan. Obstinaat]** Bram moet tróoste! Mvrouw moet niet tróoste! M'neer dood. Bram moet m'vrouw tróoste!

Lisanne **[Met een verdrietige glimlach]** We troosten elkaar, lieverd. **[Ze wil hem weer tegen zich aan drukken]**

Bram **[Doet een pas achteruit. Obstinaat]** Néé! Bram nu weg. Bram trug als hij weer bóeltje geppie is. Dan m'vrouw tróoste! **[loopt in een drafje af]**

Lisanne **Kijkt hem na en schudt, verdrietig glimlachend, haar hoofd.**

Adriaan **[Op]** Uw man ligt er heel vredig bij... Alsof hij... **[Zucht]**

Lisanne Alsof hij opgelucht is dat het voorbij is. Hij hield zijn pijn altijd zo goed voor me verborgen. Alsof hij me in bescher... **[Haar stem breekt. Haar gezicht veranderd in een grimas van verdriet en pijn. Als Adriaan naar haar toe wil lopen maar twijfelt zegt ze zacht]:** Hou me vast, ik heb 't koud.

Adriaan **[Neemt haar in zijn armen. Lisanne rust met haar hoofd tegen zijn schouder. Hij streelt zachtjes haar haren]**

Het nummer: 'If I Should Lose You...' van Nina Simone [van de CD: COMPACT JAZZ] langzaam op laten komen, maar niet te hard.

Nina, tot tweemaal toe de tekst van de titelsong laten zingen (Tijdsduur daarvan is ca. 25 seconden...) Dan pas...

DOEK

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto